

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-06-03

Vår referens

Per Gunnar Rosengren

Utvecklingssekreterare

pergunnar.rosengren@malmo.se

Remiss angående motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen GYVF-2026-872

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över en motion om att uppmärksamma yttrandefrihets- och demokratidagen av Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD). Motionärerna föreslår att demokrati- och yttrandefrihetsdagen bör uppmärksammas årligen inom kommunens verksamheter och särskilt för sfi.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att nämnden anser att de mål som motionärerna vill uppnå är väl tillgodosedda av läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen samt av ämnesplanerna i samhällskunskap. Förvaltningen föreslår vidare att nämnden anser att det är viktigt att verksamheter ska kunna planera aktiviteter och temadagar när de anknyter till olika frågor och temata som berörs i undervisningen. Elevernas lärande gynnas mer om demokrati och yttrandefrihet behandlas återkommande i undervisningen än att insatserna koncentreras till en särskild dag under året. Det arbetssättet är dessutom mer ändamålsenligt för sfi som har kontinuerlig antagning. Förvaltningen föreslår nämnden att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande över motionen och skickar detsamma till kommunfullmäktige.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Remiss angående motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen
- Motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2026-06-18 Remiss angående motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen
- Förslag till yttrande över Remiss angående motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2026-06-10

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2026-06-18

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Ärendet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över en motion om att uppmärksamma yttrandefrihets- och demokratidagen av Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD). Motionärerna föreslår att demokrati- och yttrandefrihetsdagen bör uppmärksammas årligen inom kommunens verksamheter och särskilt för sfi.

Motionärerna anser att det bor många människor i Malmö som kommer från andra länder, och att det anländer många människor till Malmö, som har sitt ursprung i länder med andra statsskick och kulturer. Sverigedemokraterna anser att det finns ett stort behov av att utbilda och sprida information om vad demokrati och yttrandefrihet innebär. Motionärerna anser att Sverige är ett land med stark yttrandefrihet men att våra friheter kan innebära en utmaning, bland annat eftersom det är lätt att sprida desinformation. Sverigedemokraterna anser därför att yttrandefrihets- och demokratidagen bör uppmärksammas årligen och skulle kunna göras genom att anordna föreläsningar och seminarier om demokratins grundstenar och vad yttrandefrihet innebär.

Förslag till yttrande

Gymnasieskolans arbete med demokrati

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden konstaterar att läroplanen för gymnasieskolan syftar till att eleverna ska inhämta kunskaper och utveckla normer och värden. I inledningen i läroplanen för gymnasieskolan står följande: ”Utbildningen ska

förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas” (Gy 11 och Gy 25).

I ämnesplanen för samhällskunskap på gymnasial nivå uttrycks tydligt att:

”...undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokratins förutsättningar och upprätthållande, jämlikhet, jämställdhet, de mänskliga rättigheterna och FN:s konvention om barnets rättigheter.”

Gymnasieskolorna i Malmö genomför insatser i samband med riksdagsvalet i höst. Inför valet har skolorna bland annat bjudit in de politiska partiernas ungdomsförbund för att informera om sin politik. En del skolor bjuder även in partiledarna till debatt för att ge eleverna möjlighet att ställa frågor. Alla skolorna deltar i skolvalet och några skolor reser också med samhällseleverna till riksdagen.

Nämnden har avsatt resurser för en gemensam elevrådsdag den 29 maj, där alla kommunala gymnasieskolors elevråd och nämndens ungdomsråd träffas med fokus på demokrati frågor. Ungdomsförbunden, kommunstyrelsens ordförande och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ledamöter träffade ungdomar på elevrådsdagen.

Vuxenutbildningens arbete med demokrati

Samma formuleringar som finns i gymnasieskolans läroplan ovan återfinns i den kommunala vuxenutbildningens läroplan (Lvux 12). Svenska för invandrare (sfi) är en skolform inom komvux som vänder sig till invandrare som behöver grundläggande kunskaper i svenska. Utbildningen är inriktad på språket och utgår från läroplanen för komvux som är inriktad på deltagande i arbetsliv och samhällsliv. Det är också vanligt att sfi-elever deltar i samhällsorientering, en kurs som uttryckligen behandlar svensk demokrati, yttrandefrihet, jämställdhet och rättsstatens principer.

Inom sfi bedrivs ett kontinuerligt arbete med frågor som rör demokrati, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter inom ramen för ordinarie undervisning, anpassat efter elevernas språkliga nivå och förutsättningar i samarbete med organisationen för pedagogiskt stöd där finns en särskild värdegrundsgrupp.

Arbetet inom sfi stärks ytterligare genom återkommande klassråd och elevenkäter, vilka används för att belysa vikten av demokratiska processer, delaktighet och möjlighet till inflytande. Både inom sfi och samhällsorienteringen har det genomförts riktade insatser för att bemöta och förebygga desinformation, bland annat kring socialtjänsten. Inom organisation för pedagogiskt stöd inom ramen för vuxenutbildning finns en särskild värdegrundsgrupp inom vuxenutbildningen som arbetar bland annat med frågor om demokrati, yttrandefrihet och alla människors lika värde. Pedagogiskt stöd genomför insatser gällande källkritik och informationssäkerhet. Inför kommande val har samtliga

partier bjudits in till dialog med elever och deltagare inom sfi och samhällsorienteringen i syfte att öka förståelsen för demokratiska processer och politiskt deltagande.

Nämndens bedömning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att de mål som motionärerna vill uppnå är väl tillgodosedda av läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen samt av ämnesplanerna i samhällskunskap. Nämnden anser vidare att det är viktigt att verksamheter ska kunna planera aktiviteter och temadagar när de anknyter till olika frågor och temata som berörs i undervisningen. Elevernas lärande gynnas mer om demokrati och yttrandefrihet behandlas återkommande i undervisningen än att insatserna koncentreras till en särskild dag under året. Det arbetssättet är dessutom mer ändamålsenligt för sfi som har kontinuerlig antagning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef
Anneli Schwartz Förvaltningschef